

2002, a Kozma-centenáriumi éve

KOZMA LÁSZLÓ

1902–1983

Kedves Kozma család!
Tisztelt hölgyeim és uraim!*

A Kozma László jubileumi emléknapi hivatalos eseményeinek utolsó fázisához érkezünk. Emléktábláját itt a Stoczek-épületnél, oktatási világa színterén avatjuk most, de én, mint a Magyar Tudományos Akadémia képviselője, az MTA-val kapcsolatos tevékenységei közül villantok fel néhány emléket.

Kozma Lászlót 1962-ben választotta levelező tagjává a Magyar Tudományos Akadémia, majd 1976-ban rendes taggá.

Az oktatás mellett az MTA anyagi támogatásával digitális számítógép tervezésével foglalkozott, holott a fő szakterülete a távbeszélő-technika volt. Megtervezte és megépítette a MESz1, jel fogós, programozható, digitális számítógépet, amely 1958 végére készült el. A gép 1959-től, mint hazánkban az első működő digitális számítógép, éveken keresztül segítette az oktatást és a kutatást. E gép mellett nőtt fel a számítástechnika több hazai művelője.

Fő érdeklődési köre a távbeszélő-technika maradt. Nagy jelentőségű volt 1963-ban kidolgozott tervjavaslata a crossbar telefonközpont fejlesztésére. Tisztán látta a híradástechnika társadalmi jelentőségét. Minden megnyilatkozása annak érdekében tör-

tént, hogy a híradástechnikai szolgáltatások javuljanak és bővüljenek.

Akadémiai székfoglalójában, 1962. március 15-én erről így írt:

„A telefonhálózat az ország gazdasági életének idegrendszere; telefon nélkül mai életünket már el sem tudnánk képzelni. Népgazdaságunk fejlődése, az általános jólét emelkedése hozzá fog járulni a telefon általános elterjedéséhez, és az országos automatikus telefonhálózat – az egyéb híradástechnikai szórakoztató berendezések mellett – fogja lehetővé tenni, hogy a különbség a városi és falusi élet között végleg eltűnjék.”

1967-ben már így figyelmeztetett a Magyar Tudomány hasábjain:

„Tény tehát, hogy mi telefonellátottság tekintetében le vagyunk maradva... Minthogy itt a termelés fejlődésének egyik alapfeltételéről van szó, féltő, hogy ha a kérdést elhanyagoljuk, a hírközlés hiánya kerékkötője lesz társadalmunk fejlődésének.”

Mint a Magyar Tudományos Akadémia Távközlési Rendszerek Bizottságának elnöke, még a halála előtti napokban is aktívan részt vett az optikai hírközléssel foglalkozó tudományos helyzetkép vitáján.

Keviczky László

akadémikus,

az MTA természettudományi alelnöke

* Elhangzott 2002. november 28-án, a BME informatikai épületében elhelyezett emléktábla avatásán